

1.	Наслов на наставниот предмет	ПАТОЛОГИЈА			
2.	Код	МЛД-217			
3.	Студиска програма	Тригодишни стручни студии по медицинсколабораториска дијагностика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ-Медицински факултет Катедра по хумана генетика			
5.	Степен на образование (прв односно втор циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година/семестар	Втора / III-IV	7.	Број на ЕКТС кредити	10,5
8.	Наставник	Проф. д-р Лилјана Спасевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Исполнет услов за упис во втора година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Здобивање на основни познавања од општата патологија. Здобивање на вештини за спроведување на стандардната обработка на ткива и рутинското ХЕ боење, совладување на основните принципи на специфичните дијагностички техники				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретска настава (20 часа): <ul style="list-style-type: none"> • Основни механизми на настанување на болест • Клеточно оштетување и смрт на клетката • Клеточно оштетување и смрт (видови оштетувања, причини за оштетување, механизми на оштетување). Ишемични , хипоксични, • Хипоксични оштетувања, оштетување на клетката со слободни радикали, хемиски оштетувања, микробиолошки и оштетувања со вируси. Морфологија на реверзибилни и иреверзибилни оштетувања . Клеточни адаптации на раст и диференцијација. • Хемодинамски нарушувања (едем, хиперемиија, конгестија, хеморагија, тромбоза, емболија, инфаркт и шок), • Акутно и хронично воспаление (етиолошки фактори, клеточни васкуларни и хуморални промени кај воспалението, морфолошки форми на воспаление, системски ефекти од воспалението, одбрана на организмот од инфективни причинители ,исход на акутно и хронично воспаление. • Специфични грануломатозни воспаленија. • Процеси на репарација и регенерација на ткива. • Клетичен и хуморален имунитете со реакции на хиперсензитивност и најчести автоимуни заболувања. • Патологија на туморите: дефиниција, номенклатура, разлики помеѓу малигните и бенигните тумори, инвазија и метастазирање, карциногенеза. Одбрана на организмот од туморите . Клинички белези на туморите и класификационен систем за одредување на стадиумот на малигната болест. 				

	Практична настава (30 часа):			
	<ul style="list-style-type: none"> Запознавање со основните методи за дијагноза на морфолошките промени на биопсиски и оперативен материјал. 			
	<ul style="list-style-type: none"> Земање и транспорт на ткива и телесни течности за цитолошка , хистолошка, хистохемиска, имунохистохемиска, имунофлуоросцентна , електрон микроскопска и цитогенетска анализа. Ex tempore биопсија. Примање и обележување на материјалот, со стекнување на вештини за стандардна обработка на ткивата: фиксирање, калапење и сечење. Стекнување на вештини за рутинското Х.Е., боење и знаења за најчестите хистохемиски боења Основи на електронската микроскопија во патологијата Основи на имунохистохемиските, имунофлуоресцентните и цитогенетските анализи. Ex tempore биопсија Архивирање на биолошкиот материјал и документацијата во патологијата Опсервација на обдукција или приказ на 10 оперативни материјали од разни органски системи. 			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава (теоретска), вежби			
13.	Вкупен расположив фонд на време	140 часа		
14.	Распределба на распложивото време	140 часа предавања, вежби, семинари		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабораториски, клинички), Семинари, Пракса	60 часа
				50 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	
		16.2	Самостојни задачи	
		16.3	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување			бодови
	17.1	Тестови		
		Завршен испит		<p>Испитот е писмен (тест) кој се состои од :</p> <p>24 прашања со понудени 4 можни одговори – носат по 1 бод</p> <p>6 прашања со надополнување – носат по 1 бод, 2 есеи – носат по 5 бода</p> <p>Испитот е положен со најмалку 60% (24 бода) од вкупно 40 бода.</p> <p>Оформување на оценка : Оценката од испитот се добива според табелата на оценки, а врз основа на збирот на бодовите добиени од сите предвидени</p>

			активности.		
17.3	Активно учество		Теоретска настава	бодови	мин. - макс. 2 – 5
			Практична настава	бодови	14 – 15
			Завршен испит:	бодови	24 – 40
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 59 бода		5 (пет) Ф
			од 60 до 68 бода		6 (шест) Е
			од 69 до 76 бода		7 (седум) Д
			од 77 до 84 бода		8 (осум) Ц
			од 85 до 92 бода		9 (девет) Б
			од 93 до 100 бода		10 (десет) А
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	<p>Условувачки критериуми:</p> <p>За да добие потпис студентот е потребно да ја посетува теоретската, практичната настава и да освои минимум бодови</p> <p>За да пристапи на завршен испит студентот треба да ги положи предвидените континуирани проверки или да освои минимум 30% од вкупниот број бодови предвидени за континуирани проверки при што во испитната сесија прво ги полага неположените континуирани проверки, а потоа пристапува на завршен испит</p> <p>Оценката за предметот се формира според табелата на оценки, а врз основа на збирот на бодовите од сите активности, континуираните проверки и завршниот испит.</p>			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Студентска анонимна евалуација за предметот и наставниците и соработниците кои учествуваат во изведувањето на наставата			
22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Р.бр	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1	1	Катедра по патологија	Авторизирани предавања за основните принципи на дијагностичките техники во патологијата.	Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет, Скопје	2019
	2	Lee G. Luna, HT	Manual of Histologic Staining Methods of the AFIP	McGraw-Hill book company	
	3	Катедрата по патологија –	Избрани поглавја од Патологија	Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински	2010

		група автори		факултет, Скопје	
		Дополнителна литература			
22.2	Р.бр	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1	Кумар В, Абул А, Нелсон Ф, Ричард М.	Основи на патологија според Робинс, 8-ото скратено издание	Табернакул	2010